

פרשת תזריע-מצורע תשפ"ג
נגעי הבית

In memory of Ophir Agassi z"l by his loving family

ויקרא פרק י"ד

(לג) וַיְדַבֵּר יְקוֹק אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (לד) כִּי תֵבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם לְאֶחְזָה וְנִתַּתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֶחְזֹתְכֶם: (לה) וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַפֶּהַן לֵאמֹר כִּנְגַע נִרְאָה לִי בַבַּיִת:

רש"י

(לד) ונתתי נגע צרעת - בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצא: (לה) כנגע נראה לי בבית - אפילו תלמיד חכם שיודע שהוא נגע ודאי לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי, אלא כנגע נראה לי:

אבן עזרא

(לג) וידבר ה' אל משה ואל אהרן החל לבאר צרעת הבית: (לד) וטעם כי תבאו אל ארץ כנען כי זה נוהג בארץ לבדה בעבור גודל מעלת הארץ כי המקדש בתוכם, והכבוד בתוך המקדש. ונתתי - הדבר תלוי בנתינת ה': (לה) ובא אשר לו הבית מצוה שיבא אל הכהן:

רמב"ן

(לד) אמר הכתוב בנגעי הבתים ונתתי נגע צרעת - לרמוז כי יד ה' תעשה זאת, לא טבע כלל, כמו שפירשתי (לעיל יג מז): ואמר כי תבואו אל ארץ כנען וגויי בבית ארץ אחוזתכם - כי עם כל ישראל ידבר. והיה ראוי, אחרי וידבר ה' אל משה ואל אהרן, שיאמר דברו אל בני ישראל, אבל יקצר הכתוב במובו, או שידבר עמהם במקום כל ישראל, וירמוז כי אין הכוונה עתה רק ללמד להם דיני הצרעת כולם ושילמדו אותם לכהנים, ולא יזהיר משה עתה את כל ישראל, רק לבאי הארץ יזהיר (דברים כד ח) השמר בנגע הצרעת לשמור מאד וגוי, כי להם צוה מתחלה במשפטים האלה:

ויקרא רבה פרשת מצורע - פרשה י"ז

[ד] ר' חונייה בשי' ר' יהושע בר אבין ור' זכריה חתניה דר' לוי בשי' ר' לוי אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה. ממי את למד מאיוב, הבקר היו חורשות והאתונות רועות על ידיהם (איוב א, יד). וכי הבקר היו חורשות והאתונות רועות על ידיהם, אמ' ר' חמא בר' חנינא מלמד שנתן לו הקדוש ברוך הוא מעין דיגמא שלעולם /של עולם/ הבא, המד"א ונגש חורש בקוצר (עמוס ט, יג). ותפל שבא ותקחם ואם הנערים (איוב א, טו), אמ' ר' אבא בר כהנא יצאו מכפר קרינוס והלכו את כל האבילין ובאו למגדל צבעיא ומתו שם. ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך (איוב שם /א, ט"ו/), אמ' ר' יודן כל מקום שני רק מיעוט, אף הוא משובר ומלוקה. אמ' ר' הונא מן לבדי ועד לבדי להגיד לך, אף הוא כיון ששמע מרורתו מיד מת. עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשטו על הגמלים ויקחום (איוב א, יז), ר' שמואל בר נחמן אמ' כיון ששמע איוב כן התחיל מגייס חיילותיו למלחמה, הה"ד כי אערופ המון רבה ובו משפחות יחיתיני (איוב לא, לד). אמ' אומה אחת בזויה, הן ארץ כשדים זה העם לא היה (ישעיה כג, יג), הלואי לא היית, באת ליתן אימתה עלי. כיון שאמרו לו אש אלהים נפלה מן השמים (איוב א, טז) אמר ואם מן השמים מה אני יכול לעשות, מרתוק מן שמיא נפל מה אני יכול למעבד, ואדום לא אצא פתח (שם /איוב/ לא, לד), לקח לו חרש להתגרר בו, הה"ד ויקח לו חרש להתגרר בו והוא יושב בתוך האפר (שם /איוב/ ב, ח). אף במצרים כן שני ויסגר לברד בעירם וגוי' (תהלים עח, מח), ואחר כך ויך גפנם ותאינתם וגוי' (שם /תהלים/ קה, לג), ואחר כך ויך כל בכור במצרים (עי' שם /תהלים/ ק"ה/ לו). אף במחלון וכליון כן בתחלה נגעה מידת הדין בממונם ואחר כך וימותו גם שניהם מחלון וכליון (רות א, ה). אף נגעים הבאים על אדם כתחילה הן באין על ביתו, חזר בו טעון חליצה אם לא טעון נתיצה. הרי הן באין על בגדיו, חזר בו טעון קדושה לא חזר בו טעון שריפה. הרי הן באין על גופו, חזר בו יטהר חוזר ובא לו ואם לאו בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (ויקרא יג, מז). ...

ויקרא רבה פרשת מצורע – פרשה יז

[ו] ונתתי נגע צרעת. תני ר' חייא וכי בשורה היא להם שהן באין עליהם נגעים, תני ר' שמעון בן יוחי כיון ששמעו כנענים שישראל באים לארצם עמדו והטמינו ממונם בכתלים ובשדות, אמ' הקדוש ברוך הוא לא הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניכם לארץ חורבה אלא אל ארץ מלאה כל טוב, הה"ד ובתים מלאים כל טוב (דברים ו, יא), מה הק' עושה, מגרה נגעים בתוך ביתו וכשהוא סותרו מוצא בו סימא, שדהו נשרפת ומתוך שהוא הופכה מוצא תחתיה סימא. וכי מי בא ואמ' להם לכנענים שישראל באין לארצכם, אמ' ר' ישמעאל בר נחמן שלש פרוזדיגמאות שילח יהושע בן נון אצלם, הרוצה לפנות יפנה ולהשלים ישלים ולעשות מלחמה יעשה. גרגשי פינה לפיכך נתנה לו ארץ יפה מארצו, הה"ד עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם (ישעיה לו, יז), זו אפריקי. גבעונים השלימו, וכי השלימו יושבי גבעון (יהושע י, א). שלשים ואחד מלכים עשו מלחמה ונפלו.